

Ärende 3 d – Återrapportering av vissa uppdrag

1. Utvärdering av korttidsvistelse med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), § 9.4 punkt 39 i fullmäktiges beslut om 2016-11-21 om budget (VON)
2. Reviderad handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan (SKN)
3. Silviahemscertifiering och kvalitetshöjning inom demensvården (VON)
4. Redovisning av uppdrag att genomföra bidragsöversyn inom Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde (KFN)
5. Redovisning av uppdrag i Budget 2016 att utreda möjligheter för ”Komtek” eller liknande verksamhet (SKN)

VON § 8:5

Dnr. VON 2017/0066

Utvärdering av korttidsvistelse med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), § 9.4 punkt 39 i fullmäktiges beslut 2016-11-21 om budget

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Anteckna utvärderingen av korttidsvistelse med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade avseende Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet och Halos utflyttade verksamhet till protokollet.
2. Överlämna utvärderingen till Kommunfullmäktige som svar på § 9.4 punkt 39 i fullmäktiges beslut 2016-11-21 om budget.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2016-11-21 att kommunal sommarkolloverksamhet ska utvärderas. Socialförvaltningen har tolkat att sommarkollo i detta uppdrag avser korttidsvistelse med stöd av LSS, Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet och Halos utflyttade sommarverksamhet. En utvärdering är genomförd och redovisas i tjänsteutlåtande daterat 2017-07-24.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2017-09-08.

Förslag till beslut

Mikael Ottosson (KD) yrkar bifall till Socialförvaltningens beslutsförslag innebärande:

1. Anteckna utvärderingen av korttidsvistelse med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade avseende Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet och Halos utflyttade verksamhet till protokollet.
2. Överlämna utvärderingen till Kommunfullmäktige som svar på § 9.4 punkt 39 i fullmäktiges beslut 2016-11-21 om budget.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Vård- och omsorgsnämnden beslutar enligt Mikael Ottossons (KD) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras

- Kommunfullmäktige
- Akten

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2017-09-08

Dnr VON 2017/0066

Utvärdering av korttidsvistelse med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), KF beslut 2016-11-21 § 9.4 punkt 39

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2016-11-21 att kommunal sommarkolloverksamhet ska utvärderas. Socialförvaltningen har tolkat att sommarkollo i detta uppdrag avser korttidsvistelse med stöd av LSS, Solskiftes barn- och ungdomsverksamhetens och Halos utflyttade sommarverksamhet. En utvärdering är genomförd daterad 2017-07-24.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslut

1. Anteckna utvärderingen av korttidsvistelse med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade avseende Solskiftets- barn- och ungdomsverksamhetens och Halos utflyttade verksamhet till protokollet.
2. Överlämna utvärderingen till Kommunfullmäktige som svar på § 9.4 punkt 39 från 2016-11-21.

Bakgrund

Korttidsvistelsen ska fungera som en avlastning för föräldrarna, den enskilde ska få stimulans och utveckling genom en ny miljö och för den enskilde individuellt planerade aktiviteter samt den enskilde ska trivas. Ansökningar om utökning, tillfällig korttidsvistelse, har i bland kallats för "sommarkollo". Del av Solskiftes barn- och ungdomsverksamhet och Halo har under några veckor, senast sommaren 2016, haft delar av sin verksamhet förlagd till andra lokaler på Påta och till en stuga på Marholmen.

Förvaltningens slutsatser

Den kommunala korttidsvistelsen med stöd av LSS 9 § p 6 har varit förlagd till andra lokaler, Påta och Marholmen under några sommarveckor. Detta har inneburit en positiv upplevelse för vissa och försvårande omständighet för andra. Det finns inga särskilda uttalade mål med den utflyttade verksamheten, varför den i sig inte går att utvärdera. Möjliga förklaringar till att utflyttad verksamhet upphörde är att utflyttningen blev exkluderande, då den fysiska miljön inte passade alla och säkerhetsplaneringar försvårades samt att den blev kostnads- och personalkrävande.

Bilagor

1. Utvärdering av korttidsvistelse med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), KF beslut 2016-11-21 § 9.4 punkt 39, daterad 2017-07-24.

Susanna Kiese
Socialdirektör

Yvonne Aili
Strateg

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Datum 2017-07-24

Till Socialnämnden

Utvärdering av korttidsvistelse med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade – Kommunfullmäktige beslut 2016-11-21 § 9:4 punkt 39.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2016-11-21 att ge Socialnämnden uppdrag att utvärdera kommunal sommarkolloverksamhet i samråd med Produktionsstyrelsen och Kultur- och fritidsförvaltningen (KF § 9:4 punkt 39). Socialförvaltningen har tolkat att sommarkollo i detta uppdrag avser korttidsvistelse med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, (LSS) kapitel 9 punkt 6 i egen regi, Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet och Halo.

Korttidsvistelse med stöd av LSS

Korttidsvistelse är en insats som kan beviljas med stöd av LSS och innebär att den enskilde tillfälligt vistas utanför det egna hemmet i korttidshem, stödfamilj, läger- eller kolloverksamhet under enstaka dagar eller under en viss period. Syftet är något av följande:

- den funktionshindrade personen ska få miljöombyte och rekreation
- den funktionshindrade har behov av frigörelse från sina föräldrar som ett led för att förbereda sig för att flytta hemifrån
- anhöriga ska få avlösning i omvårdnadsarbetet

Kommun köper enstaka platser av andra aktörer och korttidsvistelse kan även verkställas hos privata familjer. Den sistnämnda är en verkställighetsform som är till antalet minst. Olika utförare tillhandahåller korttidsvistelsen med stöd av LSS som de kallar för kollo eller läger.

Målgruppen för korttidsvistelse är de personer som tillhör någon av de tre personkretsar som nämns i LSS.

Österåkers kommuns korttidsvistelse i egen regi

Kommun har korttidsvistelse i egen regi som drivs av Produktionsstyrelsen; Halo och Solskiftet. Verksamheten ingår även i Täby kommuns valbara utförare av korttidsvistelse, vilket innebär att Österåkers kommuns korttidsvistelse kan väljas av Täby kommuns medborgare.

Enligt beställningen av korttidstillsynen framgår tre mål:

- korttillsynen ska fungera som en avlastning för föräldrarna
- den enskilde ska få stimulans och utveckling genom en ny miljö och för den enskilde individuellt planerade aktiviteter
- den enskilde ska trivas

Tjänsteutlåtande

Aktiviteter planeras i samråd med brukarna och utförs i regel i grupp. Trots att brukaren varit med om planeringen är det inte alltid möjligt för brukaren att genomföra aktiviteten, då brukarens dagsform är avgörande. Det kräver därför en personaltäthet som ger möjlighet till att fullfölja planerad aktivitet och att vara kvar i lokalen med de brukare som inte vill delta.

I beställningen av korttidsvistelse framgår att utföraren, Österåkers kommun, inom ramen för beställningen kan bedriva utflyttad verksamhet i lägerform under exempelvis skollov. Mot bakgrund av denna möjlighet har tidigare (senast 2015) en av Solskiftets tre avdelningar och Halo förlagt sin verksamhet på Påta. En annan avdelning på Solskiftet flyttade verksamheten några dagar till en hyrd stuga på Marholmen.

Intervjuer om korttidsvistelse förlagd till Påta

Vid intervjuklignade samtal med biståndsbedömare, medarbetare inom den kommunala utföraren, och två brukare har det framkommit olika för- och nackdelar med den utflyttade verksamheten till Påta. Dessa redovisas nedan.

Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none">• Utflyttade verksamheten blir vårdnadshavarnas möjlighet att motivera sitt barn till delaktighet i syfte att de själva ska få avlösning i omvårdnadsarbetet under en längre sammanhållen period.• Gav möjligheter till spontan lek, då det inte krävdes förflyttningar och aktivitetsförslag kunde förstärkas visuellt.• Brukarna drog med varandra i aktiviteter.• Fysisk aktivitet ökade.• Miljöombyte med tillgång till ett socialt nätverk.• Bada i sjö och bastu.• Grillade.• Fick vara med andra barn än "mina helgbarn"• Kul att få sova över en längre period.	<ul style="list-style-type: none">• Exkluderande. Den fysiska miljön var inte anpassad för alla.• Förutsägbarheten minskade, som är en viktig del i bemötandet av brukarna.• Brukarens dagsform var avgörande vilket innebär att de inte alltid tar del av de nya möjligheterna.• Säkerhetsplaneringen försvåras, då miljön är ny för så väl personal som brukare.• Saknade eget rum.• Högre kostnader.• Personalkrävande, svårt att få förstärkning vid behov.• Låg standard.• Brukare var ledsna och deprimerade.• Inte tillgång till internet.

Den ena av de två brukarna som intervjuades skulle gärna vilja åka till Påta igen och den andra anser sig vara för vuxen för sådana aktiviteter.

Österåkers övriga kommunala sommaraktiviteter för barn

Regeringen har gett Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor (MUCF) i uppdrag att under 2016 till 2019 administrera och fördela medel till kommuner och följa upp satsningen på stöd till kostnadsfria sommarlovsaktiviteter för barn mellan 6 och 15 år. Syftet är att sommarlovsaktiviteter ska möjliggöra möten över sociala gränser och främja integration. Österåkers

Tjänsteutlåtande

kommun har fått del av dessa medel och under sommaren 2016 erbjöd kommunen aktiviteter i form av Sommarklubb och FutureCamp. En del av medlen användes till förstärkning av fritidsgårdarnas verksamhet. Under 2017 används medlen till Sommarklubben som håller till vid Kulturknuten i Åkersberga. På Sommarklubben kan man pyssla, idrotta, göra utflykter och träffa gamla och nya kompisar. Sommarklubb är öppen måndagar till fredagar mellan 9-16, under perioden 10 juli till 4 augusti. Klubben är gratis och det är öppet att komma och gå som man vill dock finns det vissa utflykter som kräver en föransmälan. Man bjuds på mellanmål både förmiddag och eftermiddag.

I nästan 20 år har Österåkers kommun erbjudit avgiftsbelagt dagläger för åldersgrupp 10-12 år under de två första veckorna av skolans sommarlov. Sista året daglägret anordnades var 2016.

Förvaltningens slutsatser

Österåkers kommun har haft den kommunala korttidsvistelsen med stöd av LSS 9 § p 6 förlagd till andra lokaler, Påta och Marholmen under några sommarveckor. Detta har inneburit en positiv upplevelse för vissa och försvärande omständighet för andra. Det finns inga särskilda uttalade mål med den utflyttade verksamheten, varför den i sig inte går att utvärdera.

Anledningen till att den kommunala korttidsvistelsen upphörde med den tillfälligt utflyttade verksamheten är inte dokumenterad. Däremot har det i intervjuer framkommit möjliga förklaringar som t.ex. att utflyttningen blev exkluderande, då den fysiska miljön inte passade alla och säkerhetsplaneringar försvårades samt att den blev kostnads- och personalkrävande.

Korttidsvistelsen ska fungera som en avlastning för föräldrarna. Ansökningar om utökning, tillfällig korttidsvistelse, har beviljats i hög grad varför detta mål kan anses tillgodosett. Ibland har korttidsvistelsen kallats för "sommarkollo".

Den enskilde ska få stimulans och utveckling genom en ny miljö och för den enskilde individuellt planerade aktiviteter. Korttidsvistelsen är en ny miljö, då brukaren lämnar föräldrahemmet, får kamratrelationer inom verksamheten och får stöd att göra aktiviteter i annan miljö tillsammans med andra som planeras med gruppen brukare. Målet får anses uppnått.

Det sista målet är att den enskilde ska trivas. De flesta brukarna kommer till sin korttidsvistelse vilket i sig bör ses som ett tecken på trivsel, då deltagandet är frivilligt.

Susanna Kiesel
socialdirektör

Yvonne Aili
strateg

SKN § 6:7

Dnr SKOL 2015/0016

Reviderad handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan

Skolnämndens beslut

Handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan, daterad 2017-05-19, reviderad 2017-06-28, fastställs enligt bilaga 1 till detta tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Skolnämnden har tagit fram en handlingsplan i syfte att nå Kommunfullmäktiges mål att öka personaltätheten, succesivt minska barngruppernas storlek och öka antalet utbildade pedagoger inom förskoleverksamhet i kommunen.

Beslutsunderlag

Skolförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2017-06-21.

Förslag till beslut

Peter Bilow (L) yrkar bifall till Skolförvaltningens beslutsförslag innebärande att handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan, daterad 2017-05-19, reviderad 2017-06-28, fastställs enligt bilaga 1 till detta tjänsteutlåtande.

Eva-Lena Rodrigo (MP) yrkar på återremiss med följande hänvisning; Vi yrkar på att handlingsplanen återremitteras i syfte att utreda vilken peng som krävs för att nå målet om 5,2 barn per vuxen. Den analysen skall finnas med i planen. I planen skall även framgå vilken genomsnittlig storlek på barngrupper man räknar på i lokalförsörjningsplanen.

Jörgen Palmberg (S), Karin Heneryd (S), Jenny Svärd (S) samt Peter Nummert (RP) biträder Eva-Lena Rodrigos (MP) återremissyrkande.

Jörgen Palmberg (S) yrkar i första hand på återremiss av ärendet och i andra hand på avslag av ärendet.

Propositionsordning

Ordföranden frågar Skolnämnden om ärendet ska avgöras idag eller enligt Eva-Lena Rodrigos (MP) återremissyrkandet och finner att ärendet ska avgöras idag.

Forts. SKN § 6:7

Propositionsordning

Ordföranden frågar därefter om Skolnämnden beslutar enligt Peter Bilows (L) bifallsyrkande eller Jörgen Palmberg (S) avslagsyrkande och finner att Skolnämnden beslutar enligt med Peter Bilows (L) yrkande.

Omröstning

Omröstning begärs och ska verkställas. Den som är för Peter Bilows (L) bifallsyrkande röstar ja, den som vill ärendet ska avslås röstar nej.

Omröstningen utfaller enligt bilagd omröstningslista (6:7) med 6 ja-röster och 5 nej-röster

Expedieras

- Produktionsförvaltningen
- Kommunstyrelsen
- Akten

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Omröstningslista 6:7, Österåkers Kommun (Mandatperiod 2015-2018)
 Sammanträdesdatum: 2017-08-29

Parti	Ledamöter Namn	Tjänst- görande	Ersättare	J	N	A
L	Peter Bilow	X		X		
S	Jörgen Palmberg	X			X	
M	Leif Wicklund	X		X		
M	Jeanette Widén	X		X		
L	Jenny Nordström	X		X		
KD	Kerstin Sundberg	X		X		
S	Karin Heneryd	X			X	
RP	Peter Nummert	X			X	
MP	Eva-Lena Rodrigo	X			X	
SÖ	Marie Wengse	-	J. Svärd		X	
M	Kenneth Netterström	-	A-L.Hilbert	X		
	Ersättare					
M	Karima Forsberg	-				
C	Anne-Li Hilbert	X				
ÖP	Maria Ullenius	-				
S	Jonathan Demant	-				
S	Jenny Svärd	X				
	Resultat			6	5	

Tjänsteutlåtande

Skolförvaltningen

Till Skolnämnden

Datum 2017-06-21

Dnr SKOLI5 2015/0016

Reviderad handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan

Sammanfattning

Skolnämnden har tagit fram en handlingsplan i syfte att nå Kommunfullmäktiges mål att öka personaltätheten, successivt minska barngruppernas storlek och öka antalet utbildade pedagoger inom förskoleverksamheten i kommunen.

Beslutsförslag

Skolnämndens beslut

Handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan, daterad 2017 05 19, reviderad 2017-06-28, fastställs enligt bilaga 1 till detta tjänsteutlåtande.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2015 03 16 att bifalla motion 31/2012 (Miljöpartiet) i enlighet med följande reviderade lydelse:

- 1.Att mål om personaltäthet i förskolan tas fram utifrån tillgänglig forskning, erfarenheter och goda exempel
- 2.En plan tas fram för hur personaltätheten ska öka för att nå målet om ca 5,2 barn per vuxen och minska barngrupperna successivt i storlek samt verka för ett ökat antal utbildade pedagoger.
- 3.Uppdraget redovisas senast i december 2016.

Skolnämnden redovisade uppdraget 2017-03-07 enligt skolförvaltningens tjänsteutlåtande 2016-11-10. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2017-05-10, att bereda ärendet vidare. Skolnämnden har därefter tagit fram föreliggande handlingsplan som förtydligar vilka insatser Skolnämnden vidtar för att nå Kommunfullmäktiges mål.

Förvaltningens slutsatser

Förskolans kvalitet påverkas av ett antal samverkande faktorer. En viktig faktor är t ex personalens kompetens och utbildning. I skollagen är det fastslaget att det i förskoleverksamheten ska finnas behöriga, legitimerade förskollärare, men det får även finnas personal med annan adekvat utbildning och erfarenhet (Skollagen 2010:800 2 kap 14 §). Rekryteringsläget gällande behöriga förskollärare är besvärligt, särskilt i storstadsområden. Det är därför viktigt att huvudmännen hittar alternativa metoder för att öka andelen behöriga förskollärare och även kan säkerställa kompetens hos övrig personal i förskolan. Antal barn i en barngrupp är en komplex fråga som är nära förknippad med faktorer som arbetssätt, barnens ålder, lokalernas utformning, aktiviteter osv. En ambition bör dock

Tjänsteutlåtande

vara att begränsa antalet relationer i verksamheten för i synnerhet de yngsta barnen. Handlingsplanen kan bidra till utveckling avseende dessa kvalitetsfaktorer.

Tidigare beredning och beslutsunderlag

Kultur – och utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2013-10-14
Kultur – och utbildningsnämnden har behandlat ärendet 2014-03-04 § 2:8
Elisabeth Gunnars ordförandeförslag, daterat 2014-03-10
Kommunkansliets tjänsteutlåtande, daterat 2014-02-11
Kommunstyrelsen har behandlat ärendet 2014-03-31, § 3:17
Kommunfullmäktiges sammanträde 2014-06-16, utgick
Michaela Fletchers ordförandeförslag daterat 2015-02-16
Kommunstyrelsen har behandlat ärendet 2015-02-16, § 3:24
Kommunfullmäktiges sammanträde 2015 03 16 § 2:41, bifall reviderad lydelse
Skolförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2016-11-10
Skolnämnden har behandlat ärendet 2017- 03- 07, § 2:6
Kommunkansliets tjänsteutlåtande, daterat 2017-03-27
Kommunstyrelsens arbetsutskott har behandlat ärendet 2017-05-10, § 7:7, ärendet bereds vidare
Skolnämnden har behandlat ärendet 2017-06-13, § 5:9

Bilagor

1. Handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan, daterad 2017 06 28

Staffan Erlandsson
Skoldirektör

Handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan

Skolnämnden 2017 05 19 Reviderad 2017-06-28

Handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan

Kommunfullmäktige beslutade 2015 03 16 att ta fram en plan för hur personaltätheten ska öka för att nå målet om ca 5,2 barn per vuxen, successivt minska barngruppernas storlek samt verka för ett ökat antal utbildade pedagoger i förskolan.

I föreliggande handlingsplan framgår vilka strategiska åtgärder som Skolnämnden vidtar för att nå Kommunfullmäktiges mål.

1. Ökad personaltäthet

SAMMANSTÄLLNING SCB 2014-2016

	2014			2015			2016		
	Antal barn	Barn/år	Andel förskoll	Antal barn	Barn/år	Andel förskoll	Antal barn	Barn/år	Andel förskoll
Totalt kommunala	1377	6,1	33%	1424	6,0	35%	1 420	6,1	36%
Totalt enskilda	790	5,7	20%	785	5,4	28%	767	5,6	28%
TOTALT KOMMUNEN	2167	6	29%	2209	5,8	32%	2187	5,9	33%
Skillnad föregående år				42	-0,2	3%	-22	0,1	1%

1:1 Uppföljning av antal barn per årsarbetare

Skolnämnden genomför en uppföljning av riktmärket 5,2 barn/årsarbetare och andel förskollärare två gånger per år. Enheter som har högre andel 6,5 barn/årsarbetare samt enheter med lägre än 5,5/årsarbetare per år, kontaktas av Skolförvaltningen för vidare utredning av orsaker till resultatet och spridning av goda exempel. Slutdatum för måluppfyllnad är december 2019.

1:2 Utbyggnad av förskolor, lokalanpassning

Fler förskolor och uppstart av nya verksamheter ger ökade möjligheter till färre barn per årsarbetare. Skolnämnden reviderar årligen Övergripande plan för utbyggnad av förskolor och skolor i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen. Planens syfte är att utifrån befolknings- och bostadsbyggnadsprognoser säkerställa tillgång till bland annat förskolor i kommunen. I planen ingår även vissa underlag för gestaltning och utformning av lokaler.

Kommunstyrelsen har i budget 2017 fått i uppdrag att se över förskolornas lokaler med syfte att minska barngruppernas storlek. Skolnämnden följer uppdraget och reviderar vid behov handlingsplanen utifrån vad som där framkommer.

1:3 Uppdrag till Produktionsstyrelsen

I maj 2017 anmodas Produktionsstyrelsen av Kommunstyrelsen att analysera och utveckla läget för styrtalet antal barn per årsarbetare och åtgärdsplaner så att resultatet förbättras ytterligare i förhållande till jämförbara kommuner och enskilda förskolor i kommunen. Detta skall göras i samråd med budget- och kvalitetsenheten och redovisas i oktober 2017.

Skolnämnden inväntar Produktionsstyrelsens redovisning av Kommunstyrelsen uppdrag och kompletterar vid behov handlingsplanen efter vad som där framkommer.

2. Minskad storlek på barngrupper i förskolan

Skolnämndens bedömning är att verksamheten bör sträva efter att barnen får ett begränsat antal relationer att förhålla sig till på förskolan, avseende både antal kamrater och pedagoger. hur detta kan genomföras behöver dock bestämmas i ett verksamhetsnära perspektiv, av förskolans ledning. Exempel från t ex Söralids förskola (2017) har visat att organisatoriska förändringar i arbetssätt och lokalernas utformning kan vara ett sätt att minska antalet barn i gruppen under en stor del av verksamhetstiden.

Enligt Skolverkets statistik har man i Österåkers kommun minskat barngruppernas genomsnittliga storlek från 17,6 barn (2012) till 15,9 (2016). Detta innebär att Österåkers kommun ligger relativt bra till jämfört med närliggande kommuner.

Huvudmän	Barngrupp, antal barn per avdelning				
	2012	2013	2014	2015	2016
Danderyd	14,8	14,6	15,7	16,9	14,8
Järfälla	17,8	17,3	17,9	17,7	17,8
Lidingö	15,4	16,2	18,0	17,0	17,1
Nacka	16,5	16,1	16,2	16,9	16,5
Sollentuna	16,8	17,7	18,3	16,9	17,4
Solna	18,4	15,6	18,1	17,7	15,9
Stockholm	15,2	14,8	14,9	14,7	15,1
Sundbyberg	17,0	16,9	17,9	17,0	17,4
Täby	17,3	16,9	17,5	17,3	16,9
Upplands Väsby	19,1	21	18,8	20,2	19,3
Vallentuna	16,4	16,2	16,1	16,1	16,2
Österåker	17,6	17,2	16,8	16,7	15,9

Källa: Jämförelsetal, Skolverket

Forskning visar att det är komplext att definiera vad en liten respektive stor barngrupp är. Flera samverkande faktorer avgör bedömningen och upplevelsen av antalet barn i gruppen, t ex :

- Förskolans lokaler
- Personaltäthet
- Barngruppens sammansättning av åldrar, kön, social och etnisk tillhörighet
- Barn med annat modersmål än svenska
- Barn med behov av särskilt stöd i sin utveckling
- Arbetslagets utbildning och kompetens
- Innehåll och aktiviteter

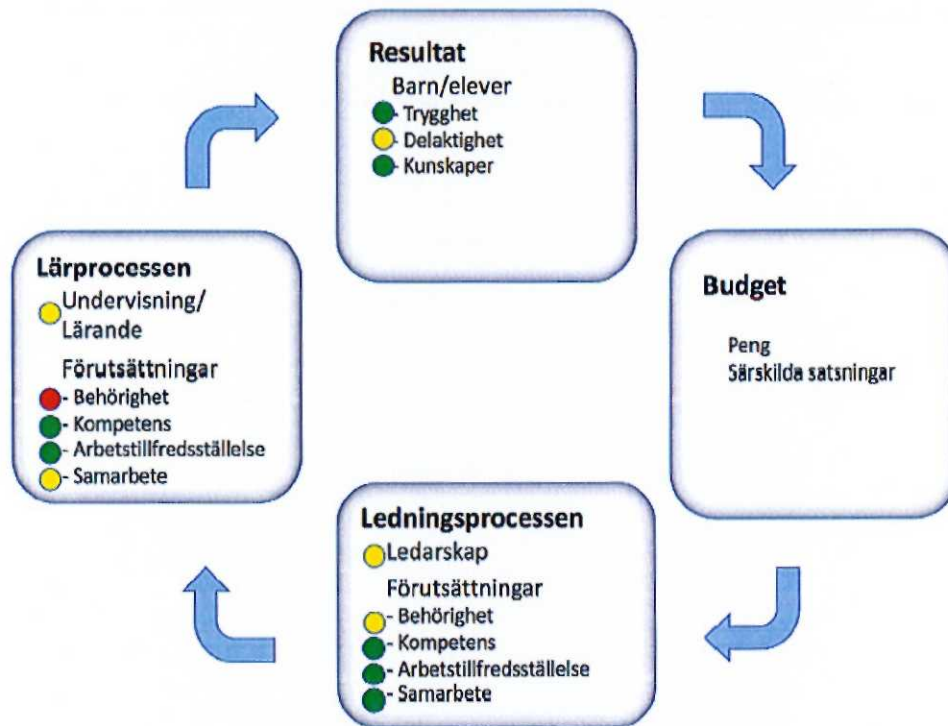
Faktorerna och hur de samspelar med varandra påverkar förskolans kvalitet och hur många barn det kan vara i gruppen för att det ska fungera.¹

3. Uppföljning

I Skolnämndens övergripande ansvar ingår att följa upp och utvärdera resultat och kvalitet i verksamheterna och föreslå resursfördelning som stödjer förbättring och utveckling. Syftet med uppföljningen är att få en samtidig helhetsbild på enhetsnivå och på ackumulerad nivå för att kunna se inom vilka områden kommunen bör göra satsningar, samt för att kunna mäta effekterna av dessa. Genom forskning och beprövad erfarenhet framgår att ledningsprocess och läroprocess är centrala för att förskolan ska lyckas med sitt uppdrag. Därför har dessa två processer varit viktiga att synliggöra i Skolnämndens nya uppföljningsmodell "Med målen i sikte", som avgörande led mellan resurser och resultat. Uppföljningen utgår från förskolans uppdrag i Läroplan för förskolan (Lpfö98/16) med fokus på kvalitetsfaktorer som trygghet, delaktighet och lärande.

Se schematisk bild över uppföljningsmodellen nedan.

¹ Barngruppernas storlek i förskola. En kartläggning av aktuell pedagogisk, utvecklingspsykologisk och socialpsykologisk forskning. Skolverkets rapport 433, 2016.

4. Ökat antal utbildade pedagoger

4:1 Bonussystem

Genom ett bonussystem som infördes i budget 2017 stimuleras verksamheterna att öka andelen behöriga förskollärare och att öka andelen årsarbetare per barn.

- Förskolor som har minst 30 % förskollärare och antal barn/årsarbetare under 5,2 ska få 3 tkr/år och barn.
- Förskolor som har minst 30 % förskollärare och antal barn/årsarbetare mellan 5,2 och 5,4 ska få 2 tkr/år och barn.
- Förskolor som har förskollärare över 40 % ska få 5 tkr/år och förskollärare.

4:2 Fortbildning

För att öka andelen utbildade pedagoger har Skolnämnden inlett ett samarbete med Uppsala Universitet för att kunna vidareutbilda barnskötare till förskollärare. I september 2017 påbörjar 30 barnskötare utbildningen.

4:3 Pedagogcentrum

Genom Pedagogcentrum erhåller samtliga huvudmän fria kompetenshöjande insatser som fortbildning, handledning och konsultativt stöd till pedagoger och arbetslag.

Samverkan sker bland annat med SPSM (specialpedagogiska skolmyndigheten) för kvalificerade utbildningsinsatser. Pedagogcentrum driver även nätverk för olika personalkategorier för att bidra till ett kollegialt lärande.

Genom nära dialog med verksamheterna och bevakning av aktuell forskning, säkerställs att de insatser som erbjuds ligger i linje med vad som efterfrågas och ger effekt.

VON § 6:6

Dnr. VON 2017/0045

Silviahemscertifiering och kvalitetshöjning inom demensvården

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Notera informationen till protokollet.

Sammanfattning

Information om möjlighet till Silviahemscertifiering av vård- och omsorgsverksamheter genom utbildning i regi av Silviahemmet. Vård- och omsorgsnämnden har fått i uppdrag av Kommunfullmäktige 2016-11-21, § 9:4, att utreda möjligheter att genomföra Silviacertifiering för undersköterskor.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens tjänsteutlatande daterat 2017-06-12.

Förslag till beslut

Mikael Ottosson (KD) yrkar bifall till Socialförvaltningens beslutsförslag innebärande att notera informationen till protokollet.

Propositionsordning

Ordföranden fragar om Vård- och omsorgsnämnden beslutar enligt Mikael Ottossons (KD), yrkanden och finner att så är fallet.

Expedieras

- Kommunstyrelsen
- Akten

M. He

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2017-06-12

Dnr VON 2017/0045 - 789(1) ✓

Silviahems-certifiering och kvalitetshöjning inom demensvården

Sammanfattning

Information om möjlighet till Silviahems-certifiering av vård- och omsorgsverksamheter genom utbildning i regi av Silviahemmet

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslut

Notera informationen till protokollet

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden har fått i uppdrag av Kommunfullmäktige 2016-11-21 § 9:4 Beslut om budget 2017 plan 2018 -- 2019, särskilt uppdrag att utreda möjligheter att genomföra Silviacertifiering för undersköterskor

Förvaltningens slutsatser

Silviahemmet i Stockholm erbjuder utbildning i demensvård. Silviahems-certifiering för vårdenheter är ett koncept som innebär att all personal inom en vårdenhet blir utbildade i demensvård utifrån Silviahemmets vårdfilosofi. I certifieringsmodellen fokuseras på; Utbildad personal, gott ledarskap, gemensam vårdfilosofi/syn- och arbetssätt. Det palliativa arbetssättet har som mål att uppnå högsta möjliga livskvalitet för demenssjuka, oavsett sjukdomsgrad, och deras anhöriga.

Utbildningen genomförs i tre steg; steg 1 är en tre dagars basutbildning för samtliga medarbetare, steg 2 arbetsledarutbildning en dag och steg 3 reflektionsledarutbildning tre dagar med uppföljande handledning. Utbildningen riktar sig både till verksamheter med demensinriktning och med somatisk inriktning, särskilda boenden, dagverksamheter samt hemtjänst.

Kostnaden för en utbildning för certifiering av en verksamhet med 40 medarbetare i Silviahemmets regi är ca 250 000 kt exkl. moms. Därutöver tillkommer verksamhetens kostnader för nödvändig vikarietäckning i den ordinarie verksamheten. Samtliga medarbetare i en verksamhet ska delta i utbildningen, minst 70 % av de anställda ska ha genomfört utbildningen och alla moment i processen ska vara godkända för certifiering. Certifieringen varar i tre år och kan därefter förnyas om ställda krav är uppfyllda. En uppföljning görs en gång per år.

Verksamheter som kan vara aktuella för Silviacertifiering är särskilda boenden, dagverksamheter och hemtjänstverksamheter.

Processen för Silviahems-certifiering är omfattande och tidskrävande. En planering bör ske i nära samverkan med berörda verksamheter och genomföras under en längre tid. Om flera verksamheter är aktuella kan tidsperioden behöva sträcka sig över flera år.

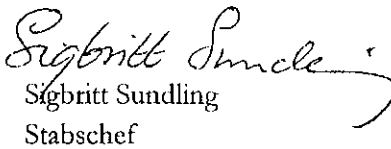
Tjänsteutlåtande

Förvaltningens bedömning är att en särskild satsning på Silviahems-certifiering av kommunens vård- och omsorgsverksamheter inte kan finansieras inom befintlig ram.

Expediering
Kommunstyrelsen

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Sigbritt Sundling
Stabschef

Information om Silviahemscertifiering av verksamheter inom vård och omsorg

Vård- och omsorgsnämnden fick i uppdrag av Kommunfullmäktige 2016-11-21 § 9:4 Beslut om budget 2017 med plan 2018-2019 särskilt uppdrag att utreda möjligheter att genomföra Silviacertifiering för undersköterskor.

Informationen har sammanställts efter kontakter med Stiftelsen Silviahemmet och information på Silviahemmets hemsida samt information på Tyresö kommuns och Solna stads hemsidor.

Stiftelsen Silviahemmet

Stiftelsen Silviahemmet grundades på initiativ av H.M. Drottning Silvia 1996. Silviasyster- och Silviasjuksköterskeutbildning samt utbildningscertifieringar av hela enheter paras med breddutbildningar i praktisk demensvård för olika personalkategorier inom vården. Silviahemmet strävar efter att aktivt delta i utvecklingen av god vård och omsorg av personer med demenssjukdom och deras anhöriga

Silviahemmet erbjuder en certifiering av utbildningsnivå i demensvård för hela vårdenheter. Det innebär att all personal på enheten – vårdpersonal, lokalvårdare, chefer m.fl – blir utbildade i demensvård i syfte att kunna bidra till högsta möjliga livskvalitet för personer med demenssjukdom, oavsett sjukdomsgrad, och deras anhöriga.

Enligt Silviahemmets information är målet med arbetet mot ett certifikat att införliva ett helhetsperspektiv i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom och att stimulera till fortsatt och kontinuerlig kompetensutveckling samt regelbunden reflektion.

Certifieringen innebär att all personal på enheten blir utbildade i demensvård utifrån Silviahemmets vårdfilosofi. Vårdfilosofin bygger på fyra hörnstenar:

- Symtomkontroll / Personcentrerad vård
- Teamarbete
- Anhörigstöd
- Kommunikation och relation

För att uppnå hög kvalitet i vård och omsorg har tre viktiga delar identifierats; utbildad personal, gott ledarskap och gemensam vårdfilosofi och arbetssätt. Silviahemmets certifieringssystem fokuserar på dessa tre områden.

Certifieringsprocessen

Utbildningen genomförs i tre steg med efterföljande handledning av reflektionsledare.

Steg 1 – Basutbildning - Alla medarbetare på enheten deltar i tre dagars utbildning med en omfattning av totalt 21 timmar.

Alla genomgår skriftligt test före och efter utbildningen. Utbildningen sker på arbetsplatsen.

Steg 2 – Arbetsledarutbildning - Arbetsledarutbildningen omfattar samtliga arbetsledare som har gått steg 1. Utbildningen omfattar en heldag. Inriktningen är Silviahemmets vårdfilosofi med betoning på att leda teamarbete.

Steg 3 -- Reflektionsledarutbildning - Två undersköterskor per avdelning genomgång denna utbildning som omfattar tre heldagar. Utbildningen syftar till att förmedla kunskap om hur man leder reflektionsstunder på enheten. Kursdeltagarna får lära sig en metod för att på egen hand genomföra reflektionsstunder.

Efter utbildningen sker handledning av reflektionsledarna vid två tillfällen.

Certifieringen innebär att enheten har erhållit en utbildning enligt den modell som Silviahemmet tagit fram. Ett nummerat certifikat delas ut till enheten då alla moment i processen är godkända.

Silviahemmet gör årliga uppföljningar och ställer vissa krav för att en certifiering ska få behållas.

Certifieringen varar i tre år. För bibehållet/förnyat certifikat efter 3 år krävs att totalt 70 % av alla anställda har genomgått steg 1 och att alla arbetsledare är utbildade samt minst två undersköterskor per avdelning är reflektionsledarutbildade och leder reflektionsstunder.

Silviahemscertifierade verksamheter

Verksamheter som kan vara aktuella för Silviahemscertifiering är särskilda boenden både med somatisk- och demensinriktning, dagverksamheter samt hemtjänstverksamheter. I någon kommun har även biståndshandläggare certifierats.

Tyresö kommun och Solna stad har gjort särskilda satsningar under flera år för att Silviahemscertifiera kommunernas särskilda boenden. Man går nu vidare med certifiering av andra verksamheter inom äldreomsorgen. Dessa två kommuner är enligt Silviahemmets information de enda av Silviahemmet helcertifierade kommunerna i landet. Även Lidingö stad har Silviahemscertifierat ett särskilt boende och Lidingös dagverksamheter.

Effekterna i verksamheterna beskrivs som ett bättre bemötande och en ökad förståelse från personalens sida om kundens situation och även för de närståendes situation.

Kostnad

Kostnaden för en utbildning för certifiering av en verksamhet med 40 medarbetare i Silviahemmets regi är ca 250 000 kr exkl. moms. I den kostnaden ingår en uppstartsvavgift för certifiering 50 000 kr, varje utbildningsdag i de olika stegen kostar ca 20 000 kr för en grupp om ca 20 deltagare. Lägsta kostnad per deltagare uppnås vid en grupp om 40 medarbetare som kan samordnas i de olika stegen. För en grupp om 20 deltagare är kostnaden för samtliga steg inkl. certifiering 155 000 kr. Priserna är ungefärliga och beräknas vid varje tillfälle för det totala uppdraget i en kommun.

Därutöver tillkommer verksamhetens kostnader för nödvändig vikarietäckning i den ordinarie verksamheten. Samtliga medarbetare i en verksamhet ska delta i utbildningen. Varje medarbetare ska i steg 1 delta i utbildning 21 timmar.

För en enhet med fyrtio medarbetare, där vikarier behöver tas in för all utbildningstid, blir kostnaden vid en månadslön motsvarande 24 000 kr totalt 170 000 kr. För en enhet med hundra medarbetare 424 000 kr.

Verksamheter i Österåker

I Österåkers kommun finns tre särskilda boenden vars verksamhets drivs i kommunens egenregi alt. enligt lagen om offentlig upphandling, LOU, på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden.

Enebacken som har 108 lägenheter varav 90 lägenheter i verksamhet med demensinriktning. Solskiftets äldreboende med 36 lägenheter, alla med somatisk inriktning.

Vårdbo med 24 lägenheter varav 12 lägenheter i verksamhet med demensinriktning.

Därutöver finns avtal enligt LOV för köp av platser på särskilda boenden, Smedbygården och Muskötvägen.

Dagverksamhet med demensinriktning finns på Enebacken

Dagverksamhet med somatisk inriktning finns på Vårdbo.

Det finns sju hemtjänstutförare i kommunen, kommunens egen regi och sex utförare med LOV avtal

Ingen dialog har förts med verksamheterna angående möjligheten att delta i en eventuell utvecklingssatsning för Silviahemscertifiering

Förutsättningar för Silviahemscertifiering

Verksamheter som kan vara aktuella för Silviacertifiering är särskilda boenden, dagverksamheter och hemtjänstverksamheter. Även biståndshandläggare och administrativ personal kan certifieras.

Processen för Silviahemscertifiering är omfattande och tidskrävande. En planering av en satsning på Silviahemscertifiering bör ske i nära samverkan med berörda verksamheter och genomföras under en tidsperiod som kan sträcka sig över flera år.

Socialförvaltningen gör bedömningen att en särskild satsning på Silviahemscertifiering för kommunens särskilda boenden för närvarande inte ryms inom Vård- och omsorgsnämndens budgetram.

Sigbritt Sundling
Stabschef

2017-06-08

KFN § 4:4

Dnr KFN15 2017/0027

Redovisning av uppdrag att genomföra bidragsöversyn inom Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde.

Kultur- och fritidsnämndens beslut

1. Överlämna redovisning av uppdrag att genomföra bidragsöversyn i enlighet med beslut i Kommunfullmäktige, KS 2015/0320-800.
2. Uppdra åt Kultur- och fritidsnämnden att ta fram övergripande riktlinjer, i samråd med berörda nämnder, som ska gälla för alla nämnders föreningsbidrag med beslut i Kommunfullmäktige. Redovisas senast 2018.
3. Rättelse av Utvärderingsringens rapport gällande Kvinnojurens bidrag 2015. Rätt bidrag var 41 000 kr istället för angivna 101 000 kr.

Sammanfattning

I Kommunfullmäktige, KS 2015/0320-800, uppdrogs Kultur- och fritidsnämnden att genomföra en total översyn av de bidrag som delas ut inom Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde i samband med budget 2017.

Beslutsunderlag

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2017-05-16.

Förslag till beslut

Mathias Lindow (L) yrkar bifall till Kultur- och fritidsförvaltningens beslutsförslag innebärande följande:

1. Överlämna redovisning av uppdrag att genomföra bidragsöversyn i enlighet med beslut i Kommunfullmäktige, KS 2015/0320-800.
2. Uppdra åt Kultur- och fritidsnämnden att ta fram övergripande riktlinjer, i samråd med berörda nämnder, som ska gälla för alla nämndens föreningsbidrag med beslut i Kommunfullmäktige. Redovisas senast 2018.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Kultur- och fritidsnämnden beslutar enligt Mathias Lindows (L) yrkanden och finner att så är fallet.

Expedieras

- Kommunstyrelsen
- Akten

Tjänsteutlåtande

Kultur- och ^{fritids} utbildningsförvaltningen

Till Kultur- och fritidsnämnden

Datum 2017-05-16

Dnr KFN15 2017/0027

Redovisning av uppdrag att genomföra bidragsöversyn inom Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde

Sammanfattning

I Kommunfullmäktige, KS 2015/0320-800, uppdrogs Kultur- och fritidsnämnden att genomföra en total översyn av de bidrag som delas ut inom Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde i samband med budget 2017.

Beslutsförslag

Kultur- och fritidsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige

1. Överlämna redovisning av uppdrag att genomföra bidragsöversyn i enlighet med beslut i Kommunfullmäktige, KS2015/0320-00: 800
2. Uppdra åt Kultur- och fritidsnämnden att ta fram övergripande riktlinjer, i samråd med berörda nämnder, som ska gälla för alla nämnders föreningsbidrag med beslut i Kommunfullmäktige. Redovisas senast 2018.

Kultur- och fritidsnämnden beslutar för egen del

Genomföra en workshop med Kultur- och fritidsnämndens ledamöter kring bidrag inom nämndens ansvarsområde. Genomförs hösten 2017.

Bakgrund

Kultur- och fritidsnämnden fick tidigare i uppdrag att utreda möjlighet att inrätta nolltaxa för barn- och ungdomsföreningar. I stället för att införa nolltaxa fick Kultur- och fritidsnämnden ett nytt uppdrag att genomföra en bidragsöversyn för att se hur en eventuell förstärkning av bidragen bäst bör genomföras.

Förvaltningens slutsatser

Uppdraget gick ut på att genomlysna de bidrag som delas ut inom Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde. Rapporten har tagit ett vidare perspektiv för att kartlägga alla bidrag som betalas ut till föreningsliv i kommunen. Den främsta slutsatsen utifrån det är att det blir tydligare för både medlemmarna i kommunen och i organisationen som ska betala ut och följa upp bidrag om övergripande policy/riktlinjer beslutas i kommunfullmäktige. Utifrån övergripande policyn/riktlinjer kan sedan respektive nämnd sedan fatta hierarkiskt underliggande riktlinjer för det egna ansvarsområdet.

För en kommun är det via föreningsbidraget som man kan stödja önskad samhällsutveckling, till exempel, inkludering, mångfald av aktiviteter med mera. Rapporten belyser vilka områden som mycket lite, eller inte alls omfattas av bidrag.

Tjänsteutlåtande

Tidigare beredning och beslutsunderlag

Kommunstyrelsen 2015-11-04, KS 2015/0320, Överlämnande av utredning om möjlighet att inrätta nolltaxa samt förslag på uppdrag att genomföra bidragsöversyn (barn- och ungdomsföreningar)

Kultur- och utbildningsnämnden, 2014-11-06, KUN ²⁰¹³2014/0123, Uppdrag – Att utreda behovet kring fritidsverksamhet för ungdomar med funktionshinder som inte har möjlighet att ta del av det fritidsutbud som erbjuds.

Bilagor

1. Rapport – bidragsöversyn av bidrag i Österåkers kommun
2. Utredning av kontanta bidrag och lokalsubventioner i Österåkers kommun, 2017-01-10

Eva Wiström
Förvaltningschef

Katti Bauer
Sakkunnig idrott- och fritid

Rapport – bidragsöversyn av bidrag i Österåkers kommun

Inledning

För några år sedan genomfördes en förändring i bidragssystemet i Österåker kommun för barn- och ungdomsföreningar. Man gick från ett bedömningssystem till ett mer reglerat aktivitetsbidrag och anläggningsbidrag.

Från kommunens Idrotts- och friluftsansslutning har uttryckts ett önskemål om nolltaxa. En separat nolltaxeutredning har genomförts som visar att det finns både fördelar och nackdelar med nolltaxa. I Österåkers kommun beslöt man att genomföra en bidragsöversyn under 2016 för att synliggöra de bidrag som betalas ut idag och därmed bättre kunna bedöma var eventuella förändringar och satsningar ska genomföras.

Uppdraget om att genomföra en bidragsöversyn gavs från Kommunfullmäktige till Kultur- och fritidsnämnden med lydelsen "... uppdrag att genomföra en total översyn av de bidrag som betalas ut inom Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde i samband med budget 2017. ”.

Rapportens förutsättningar, omfattning och begränsningar

Redan inledningsvis blev det tydligt att det var svårt att endast titta på de bidrag som betalas ut från Kultur- och fritidsnämnden. Bidrag till föreningslivet betalas ut på olika sätt och från olika håll i kommunen till föreningslivet, till exempel direkt från Kommunstyrelsen, Socialnämnden samt Kultur- och fritidsnämnden. Detta gör det svårt att få en helt samlad bild av de bidrag som betalas ut till föreningslivet.

Tydligast struktur är det för de bidrag som går till barn- och ungdomsföreningar och för det har Kultur- och fritidsnämnden tydliga riktlinjer. Fokus i rapporten blir på de resultat som tydligast går att härleda till den verksamheten, även om vi går in på bidrag till andra kategorier för att sträva efter en helhetsbild.

Österåkers kommun saknar en gemensam definition av vad föreningsbidrag är för något och vem det egentligen kan delas ut till. Det bidrar till att det är svårt att fullt ut kartlägga kring vilka bidrag som betalas ut och vad det betalas ut till. Att det inte finns någon samlad terminolog, eller gemensam definition, bidrar till svårigheten att följa upp.

På grund av detta är därför rapporten inte en heltäckande analys av föreningsbidragen men ger en bild av hur det såg ut bokföringsåret 2015. Utifrån rapporten finns det slutsatser som går att göra, men också slutsatser som helt enkelt inte går att dra då det kommer behövas ytterligare kartläggningar.

Vad är en förening

Skatteverket har en definition av vad en förening är: "En förening är en sammanslutning av fysiska och/eller juridiska personer som tillsammans verkar för ett gemensamt ändamål. De vanligast förekommande typerna av föreningar är de ideella- och ekonomiska föreningarna. Det finns även andra föreningar som är grundade på särskilda lagar, förordningar eller föreskrifter. En förening är en juridisk person om den har styrelse, stadgar och medlemmar. För vissa föreningar som exempelvis de ekonomiska föreningarna, krävs även en registrering hos Bolagsverket."

I rapporten utgår vi från att föreningslivet anses vara en viktig del av samhället och att det även uppfattas så av kommunens beslutsfattare. För barn och unga är föreningarna den största strukturerade verksamheten utöver skola och familj som ger en kvalitativ verksamhet. Via föreningslivet får individer möjlighet att tillsammans organisera sig för att gemensamt kunna åstadkomma något som ger mening och livskvalitet. Demokratiskolning, fysiskt och mentalt välmående, skolning i social samvaro, kunskap i ledarskap är alla inbyggda parametrar i ett väl fungerande föreningsliv.

Vad bidrag kan betalas ut till

Kommunallagen är tydlig i frågan om vad kommunen kan stödja, eller inte stödja med bidrag. I kommunallagens 2 kap. 8 § står:

"Kommuner och landsting får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller landstinget.

Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas bara om det finns synnerliga skäl för det."

Den återgivna bestämmelsen tar sikte på stöd till näringslivet (i princip kommersiell verksamhet). Bidrag (stöd) kan däremot betalas ut till ideell verksamhet utan konflikt med den återgivna bestämmelsen. Det lättaste och mest transparenta sättet att säkerställa att verksamheten är ideell inom fritidssektorn är om den genomförs av en

ideell förening. Det ska dock poängteras att inte heller det är någon garanti då även ideella föreningar kan bedriva affärsmässig verksamhet (t.ex. vissa elitidrottsföreningar).

För att säkerställa att verksamheten är ideell och att den bedrivs på demokratiska grunder ska föreningen ansöka om att bli godkänd av Kultur- och fritidsförvaltningen som bidragsberättigad förening i kommunen. Först då har man egentligen rätt att åtnjuta exempelvis subventionerade lokalhyror, aktivitetsbidrag med mera.

Tydligast följs kommunallagen på barn- och ungdomssidan som till största del består av föreningar från idrottsrörelsen. Där finns där en stark riksorganisation och föreningsstrukturen är enkel, vilket också gör efterlevnaden enklare. Minst tydlig efterlevnad ser vi på kultursidan, troligen för att det inte alltid finns den starka traditionen med tydlig föreningsstruktur.

Detta är dock svårt att undersöka då det egentligen inte finns något uppdaterat register kring vilka föreningar som är bidragsberättigade i kommunen. Stickprov från den senaste tio-årsperioden har visat att bidrag ibland delats ut till enskilda näringsidkare. Omfattningen har inte varit särskilt stor och de arrangemang det har handlat om har inte bedömts som vinstdrivande.

Att det i kommunen förekommer arrangemang som inte bedrivs ideellt kan ur ett fritidsperspektiv också ses som viktigt, men den verksamheten bör då antingen köpas in i enlighet med gällande konkurrens- och upphandlingsregler eller bli föremål för sponsring. Rapporten berör inte dessa områden.

Under 2015 och 2016 har Kultur- och fritidsförvaltningen, på uppdrag av Kultur- och fritidsnämnden, arbetat för att renodla att bidragsgivningen till att omfatta ideella föreningar. Kvar står då utmaningen att skapa bra och tydliga riktlinjer för inköp av exempelvis kulturarrangemang av professionella aktörer, men att också skapa resurser för den typen av inköp.

Kommunens föreningsbidrag

Bidrag till föreningslivet betalas ut från olika nämnder i kommunen, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden och Kommunstyrelsen.

Bidrag som betalas ut från Kultur- och fritidsnämnden

Bidrag betalas ut på delegation av Kultur- och fritidsförvaltningen och i de flesta fall ansöks och betalas bidragen ut enligt fastställda principer. De är:

- Aktivitetsbidrag - Aktivitetsbidraget delas ut till föreningar som bedriver verksamhet för barn och ungdomar mellan 3-20 år. Man delar ut för både sammankomst och för deltagare.
- Anläggningsbidrag - För de barn- och ungdomsföreningar som äger och/eller driver sina egna anläggningar finns det ett anläggningsbidrag att söka.
- Subventionerad hallhyra - Alla idrottshallar, planer och kommunens teater subventioneras för föreningslivet. Som ideell förening betalar man alltså inte marknadsmässig hyra för lokalerna. Lägst taxa har barn- och ungdomsföreningar samt seniorer.
- Kulturevenemangsbidrag - Föreningar som vill producera ett kulturevenemang i Österåker kan söka Kulturevenemangsbidrag. Evenemang som involverar professionella kulturaktörer prioriteras.
- Projektbidrag Kultur för äldre - Bidraget ska möjliggöra tillfälliga projekt som ligger utanför den ordinarie verksamheten. Pensionärsföreningar och ideella föreningar i Österåkers kommun, där majoritet av medlemmarna är över 65, kan söka bidraget. Bidraget kom till 2016.
- Verksamhetsbidrag Kultur för äldre - Verksamhetsbidraget är ett grundbidrag för den ordinarie verksamhet som riktar sig till föreningens medlemmar. Pensionärsföreningar och ideella föreningar i Österåkers kommun, där majoritet av medlemmarna är över 65, kan söka bidraget. Bidraget kom till 2016.
- Bidrag till kulturförening – Utbetalas i begränsad omfattning, då tydliga riktlinjer saknas. Har under de senaste åren främst utgått till föreningar som ersättning för medverkan i offentliga arrangemang, exempelvis Midsommarfirande.
- Bidrag till lokalhistorisk forskning – har beviljats till kommunens hembygds- och konstföreningar för olika typer av dokumentation och utställningsverksamhet.
- Bidrag till studieförbund - Studieförbunden som är verksamma i Österåkers kommun kan söka studieförbundsbidrag. Detta bidrag baseras på antal studietimmar.
- Stöd till ungas organisering - För att unga ska uppleva kraften och möjligheten kan de söka stöd till ungas egen organisering, utan att vara en etablerad ideell förening. Detta fungerar som ett projektstöd. Bidraget kom till 2016.

- Inkluderingsbidrag - För de ideella föreningar som genomför projekt eller utvecklar sin verksamhet för att främja inkludering och integration. Detta bidrag kan söka alla ideella föreningar i Österåkers kommun. Bidraget kom till 2016.
- Lovbidrag - Kommunen vill kunna erbjuda kostnadsfria aktiviteter under utvalda lov och föreningar som anordnar prova-på-aktiviteter under dessa lov kan söka bidraget. Detta bidrag kan sökas av alla ideella föreningar i Österåkers kommun. Bidraget kom till 2016.

Bidrag som betalas ut av kommunstyrelsen

Bidragen som betalas ut från kommunstyrelsen sker via olika förvaltningar. Detta sker dels på delegation, av gammal hävd, eller politiska beslut.

Kommunikationsenheten betalar ut bidrag som rör det finska förvaltningsområdet.

Detta är:

- Bidrag för att befrämja det finska språket och kulturen – Bidraget saknar riktlinjer men har under de senaste åren tillfallit Åkersberga finska förening för evenemang för målgruppen.

Från Samhällsbyggnadsförvaltningen utgår också ett indirekt bidrag i form av subventionerade arrenden:

- Subventionerade arrenden - Många ideella föreningar som äger byggnader har det på mark som arrenderats av kommunen. Dessa arrenden är mycket lägre än vad som kan anses marknadsmässigt. För detta finns inga klara riktlinjer och det är inte ett tydligt och öppet ansökningsförfarande.

Från Kommunstyrelsens kansli utgår också bidrag med utgångspunkt från politiska beslut. Dessa rör föreningsars anläggningar:

- Kommunstyrelsens anläggningsbidrag – Dessa bidrag betalas utifrån politiska beslut som omfattas av riktlinjer. Detta bidrag söks genom att föreningar tar kontakt med kommunen.

Bidrag som betalas ut från Socialnämnden

En gång om året kan föreningar söka bidrag från Socialnämnden. Detta sker enligt öppet förfarande enligt riktlinjer och när det är möjligt för föreningarna att söka annonseras detta ut:

- Socialförvaltningens föreningsbidrag - Dessa bidrag kan sökas av de ideella föreningar som arbetar inom den sociala sektorn. Exakt vad som menas med

social sektor är en tolkningsfråga. Enligt beslut av nämnden betalas en viss del av bidragen ut till vissa mottagare utanför ansökningsförfarandet.

Relaterade undersökningar och enkäter

Utredning av kontanta bidrag och lokalsubventioner i Österåkers kommun 2015.

Utvärderingsringen har på uppdrag av Kultur- och fritidsförvaltningen genomfört en kartläggning över kontanta bidrag och lokalsubventioner till föreningslivet i kommunen. De kontanta bidragen och uppgår till cirka 6 mnkr som i sin tur är indelade verksamhetsrelaterade (tex aktivitetsbidrag) (3,6 mnkr) och lokalrelaterade (tex anläggningsbidrag) (2,4 mnkr) bidrag. Lokalsubventioner uppgår till cirka 6,5 mnkr och det totala stödet till föreningslivet uppgår alltså till cirka 12,5 mnkr

Den totala kommunala bruttokostnaden för de tider som föreningslivet disponerar i hallar uppgår till ungefär 8,7 mnkr. Subventionen, på 6,5 mnkr, är då för föreningen ungefär 75 % av den kommunala kostnaden.

De tio föreningar som fått mest lokalsubvention procentuellt är listade i tabell 1.

Tabell 1. Här är de tio föreningar som har högst kommunal subvention i kr listade. Observera att det har en direkt relation till hur många timmar som är bokade, dvs hur stor verksamhet man har.

Förening	Bokade timmar	Inbetald hyra	Kommunal bruttokostnad	Kommunal subvention i kr	Kommunal subvention i %
Åkersberga Innebandyförening	3 227	372 170 kr	1 743 928 kr	1 371 758 kr	79 %
IFK Österåker Vikings	1 777	345 936 kr	1 580 435 kr	1 234 499 kr	78 %
IFK Österåker Konstakning	1 048	189 550 kr	1 046 471 kr	856 921 kr	82 %
Åkersberga Basket UF	1 528	252 060 kr	883 677 kr	631 617 kr	71 %
IFK Österåker FK	1 987	199 323 kr	660 756 kr	461 433 kr	70 %
Åkersberga Handbollklubb	1 223	217 653 kr	558 911 kr	341 258 kr	61 %
Åkersberga Bollklubb	1 216	91 310 kr	386 120 kr	294 810 kr	76 %
Österåkers Trampolinörening	689	38 300 kr	263 887 kr	225 587 kr	85 %
East Coast Cheerleaders	781	46 009 kr	253 298 kr	207 289 kr	82 %
Roslagens IF	406	60 604 kr	223 129 kr	162 525 kr	73 %

En del föreningar betalar mer i hyra än vad man får i bidrag. Till exempel så har Åkersberga innebandyförening 210 168 kr i bidrag per år men betalar 372 178 i hyra. Det finns fler föreningar där det förhållandet råder, men även det motsatta. Detta kan till viss del hänga ihop med att en del lokaler är dyrare än andra. De objekt som är mest subventionerade syns i tabell 2.

Tabell 2. Här syns till vilken grad de olika objekten är subventionerade samt vilken hyra som betalats in.

Huvudobjekt	Bokade timmar	Inbetald hyra	Kommunal bruttokostnad	Kommunal subvention i kr	Kommunal subvention i %
Sporthallen ishall 1	2 015	441 952 kr	2 125 825 kr	1 683 873 kr	79 %
Sporthallen A-hall	1 619	195 746 kr	1 142 661 kr	946 915 kr	83 %
Sörahallen A-hall	1 798	316 735 kr	1 118 045 kr	801 310 kr	72 %
Sporthallen B-hall	2 076	149 226 kr	795 108 kr	645 882 kr	81 %
Hackstahallen	1 709	305 866 kr	780 785 kr	474 919 kr	61 %
Träsättrahallen	1 398	239 680 kr	683 379 kr	443 699 kr	65 %
Sporthallen ishall 2	810	93 534 kr	501 081 kr	407 547 kr	81 %
Röllingby Konstgräs 11-manna	985	68 002 kr	343 592 kr	275 590 kr	80 %
Sörahallen B-hall	1 518	75 900 kr	265 650 kr	189 750 kr	71 %
Skärgårdsstad Gymnastiksal	962	77 640 kr	245 310 kr	167 670 kr	68 %
Sporthallen ishall 1	2 015	441 952 kr	2 125 825 kr	1 683 873 kr	79 %

Anläggningsbidraget i Österåkers kommun

Som komplement till Utvärderingsringens kartläggning tydliggör vi också i rapporten anläggningsbidraget i Österåkers kommun 2015. När föreningar som äger och/eller driver egna anläggningar söker anläggningsbidrag, fyller de i kostnader och intäkter på en blankett. Det finns inte riktigt några klara riktlinjer för vilka kostnader och vilka intäkter som ska redovisas vilket gör att föreningarna gör på lite olika sätt, till exempel gällande löner, medlemsavgifter med mera. Det finns inte heller några klara riktlinjer kring hur stort bidraget ska vara i förhållande till kostnaderna och intäkterna. Nivåerna utgår från de summor som delades ut i och med förändringen i bidragssystemet som genomfördes.

I tabell 3 visas det kontantbidrag som ges till föreningarna som äger/driver egna anläggningar men det framgår inte till vilken grad som föreningarna har subventionerade arrenden.

Tabell 3. Anläggningsbidrag till föreningar som äger eller hyr samt hur många procent av kostnaderna som bidragen täcker. *Friskis & Svettis uppbär anläggningsbidrag men rapporterar ett överskott i intäkterna. **Åsätra MK rapporterade för 2015 få kostnader och stora intäkter, därav blir procenttalet högt för 2015, men var för 2015 en anomaly.

Kostnader summa	Förening	Anläggningsbidrag	%
-3 089 000	Friskis & Svettis	30 000	*
129 057	Ljusterö IS	80 000	62
53 000	Roslagens jujutsuklubb	35 000	66
105 908	Roslagskulla IF	65 000	61
47 000	Skärgårdens Rodel- och källklubb	30 000	64
507 000	Skånsta Ryttare	170 000	34
281 906	Åkersberga Bollklubb	150 000	53
92 000	Åkersberga Golfklubb	30 000	33
123 996	Åkersberga Judoklubb	35 000	28
287 000	Åkersberga Tennisklubb	160 000	56
47 500	Åsätra MK	60 000	126 **
136 395	Österåkers Scoutkår	70 000	51
93 500	Österåkers Sportfiskeklubb	30 000	32

Utredning gällande behov av fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning

På uppdrag av dåvarande Kultur- och utbildningsnämnden genomförde förvaltningen en utredning gällande fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning. Utredningen visade att av 49 föreningar var det tre stycken som genomförde riktad verksamhet till målgruppen. För att åstadkomma ett större utbud av både riktad och inkluderande verksamhet föreslog utredningen följande åtgärder:

- Aktivitetsbidraget till barn- och ungdomsföreningar kompletteras med höjt bidrag till de aktiviteter föreningar genomför som är speciellt riktade till barn- och unga med funktionsnedsättning. Detta skapar både motivation och ger ökade möjligheter till uppföljning.
- Genomföra utbildningssatsningar i kommunen för fritidssektorn för att minska osäkerheten i mötet. Detta ger föreningar och fritidskonsulenter trygghet i att bedriva ordinarie verksamhet där barn och unga med funktionsnedsättning ingår som en naturlig del.

Utredning gällande nolltaxa för barn- och ungdomsföreningar

Idrotts- och friluftsansiansen, som är ett forum för barn- och ungdomsföreningar i kommunen har lyft fram nolltaxa som det främsta önskemålet gällande stöd till föreningslivet. Med anledning av detta fick Kultur- och fritidsnämnden ett uppdrag i budget att utreda möjligheterna till nolltaxa.

Utredningen visade på både för- och nackdelar: Det som i dagsläget talar emot nolltaxa är:

- Efterfrågan på idrottsanläggningar är idag större än tillgången. Innan byggandet kommer ikapp måste de hallar som finns utnyttjas effektivt. Införandet av nolltaxa leder till överbokningar och ett sämre utnyttjande av halltider.
- Ojämligheten gentemot föreningar som inte har verksamhet i kommunens lokaler förstärks, framför allt hos de föreningar som hyr hos privata hyresvärdar till marknadspris.
- Osäkerhet kring vem det är som gynnas av nolltaxa.

Det som i dagsläget talar för nolltaxa är:

- Det symboliska värdet för föreningarna.

- Ökade möjligheter för de föreningar som har verksamhet i kommunens lokaler att hålla nere medlemsavgifter. Sänkta medlemsavgifter kan i sin tur göra det möjligt för fler av kommunens barn och ungdomar att ta del av kommunens föreningsliv.
- Minskad administration för föreningslivet.

Ytterligare slutsatser som dras i utredningen är att god balans mellan taxa och bidragsnivå är den bästa styrmekanismen för optimalt hallutnyttjande.

En fråga som väcks är också osäkerheten kring vem som gynnas av nolltaxa och att detta bör ställas i relation till övriga bidrag som ges. (Detta svar ska vi försöka ge i denna utredning – dvs ska vi förstärka mer av samma eller satsa på det som är ”mörka fläckar”)

Stockholmsidrottens kartläggning

Stockholmsidrotten, som består av Stockholms idrottsförbund (Riksidrottsförbundets distriktsorganisation) och SISU Idrottsutbildarna Stockholm, har genomfört en kartläggning av distriktets kommuner med hjälp av statistik från IdrottOnline (idrottens bidragsportal). Denna kartläggning visar att unga toppar sitt deltagande i idrottsföreningar tidigt, vid 11 års ålder och att deltagandet sedan drastiskt minskar. Det är en allmän trend i samhället men där Österåker ligger något tidigare. Störst minskning i deltagandet står flickorna för.

- Österåkers unga toppar deltagandet vid 11 års ålder. Sen blir det ganska snabbt färre som är aktiva i föreningslivet. Speciellt flickor.
- Endast 19 % av flickorna är kvar i förening vid 20 års ålder. Vid 25 år är bara 9 % av flickorna och 13 % av pojkarna och som är kvar.
- Endast 39 % av de mellan 7 och 20 år som idrottar är flickor.
- Trots en befolkningsökning på 7 % minskar antal deltagartillfällen något.

Stockholmsidrotten drar slutsatsen i kartläggningen att idrotten i Österåker inte är jämställd. Få flickor idrottar och många av dem slutar vid 16 år. Även väldigt få av pojkarna är fortsatt aktiva vid 25 år.

Föreningsbidrag i Österåkers kommun – enkät

Kultur- och fritidsförvaltningen genomförde 2016 en webbenkät angående föreningsbidragen för att belysa hur stor kännedom föreningarna har om de olika bidragen, vilka bidrag de ser som viktiga och vad de helst skulle vilja kunna söka bidrag till.

Av de 11 föreningar som svarade anser 54,5 % att Aktivitetsbidraget är det viktigaste bidraget. 45,5 % anser att bidrag till Anläggning (36,4 %) samt subventionerade lokalhyra (9,1 %) är viktiga. Fyra av de 11 föreningarna är föreningar som driver och äger egna anläggningar.

På frågan kring vad man helst vill kunna söka bidrag till är svaret Verksamhetsutveckling 45,5 %, Projekt 36,4 % och Utbildning 18,2 %.

Ideella föreningar i Österåker – kultur

Under 2016 genomfördes en kartläggning av kommunens kulturföreningar. Detta för att skapa en tydligare bild vilka de är, hur de själva kategoriserar sig, om de har anläggningar och vilka behov av stöd de har. Av dem är 33 stycken ideella föreningar, två är stiftelser, en är ekonomisk förening och en har angivit ”annan” som organisationsform.

Av de 40 enkäter som Kultur- och fritidsförvaltningen har skickat ut har 37 besvarats. Dessa 40 föreningar är de som förvaltningen på olika sätt har kommit i kontakt med. Merparten av medlemmarna i dessa föreningar är över 65 år.

Föreningarna själv kategoriserar sig som kulturföreningar, hembygdsföreningar, intresseorganisationer och stödförening/vänförening:

Kulturförening	70 %
Hembygdsförening	13,5 %
Intresseorganisationer	13,5 %
Stödförening/vänförening	3 %

Merparten hyr lokaler, 45 %, och cirka 20 % äger själv sina lokaler. Resterande föreningar hyr lokaler vid enstaka tillfällen och/eller ses hemma hos någon eller i allmänna lokaler.

De fasta kostnaderna som föreningarna har uppgivit spänner från noll kronor till ca 30 000 om året. Ungefär hälften av dem anser att deras lokalbehov inte är uppfyllda.

Hälften av föreningarna har mellan 2014-2016 sökt och beviljats bidrag från kommunen. 73 % har fått bidrag från annat håll.

Föreningarna önskar ökat stöd för projekt, anläggning/drift, verksamhetsutveckling samt för utbildning:

Projekt	37,5 %
Anläggning/drift	28 %
Verksamhetsutveckling	22 %
Utbildning	12,5 %

Omvärldsbevakning

Idrottsrörelsen (Riksidrottsförbundet och dess anslutna Specialidrottsförbund) har gemensamt fattat beslut om en ny verksamhetsidé och en ny idrottsmodell.

Utvecklingsarbetet går under namnet ”Från triangel till rektangel - Så många som möjligt, så länge som möjligt i en så bra verksamhet som möjligt”, och innebär att verksamheten inte längre ska smalna av från en bas till toppen av en triangel. Det ska finnas utrymme för idrottande även för dem som inte vill satsa på en elitkarriär, och för idrottande längre upp i åldrarna ”idrott hela livet”. Modellen ska alltså breddas till en rektangel. De frågor som idrottsrörelsen identifierat, som föreningslivet står inför är

För att nå fram med sin nya verksamhetsidé söker man samverka med kommuner för att nå en verklig förändring på föreningsnivå. Diskussion pågår också på vilket sätt det kan komma att innebära ett förändrat bidragssystem. Redan har nu idrotten ändrat inriktningen på det stöd som heter idrottslyftet för att stödja den nya verksamhetsidén.

Frågan uppstår alltså om nuvarande bidragssystem egentligen mest befrämjar ”mer av samma” och på vilket sätt bidrag i stället kan verka för en reell förändring i önskad riktning.

Resonemang och slutsatser

Vad utredningen fram för allt visar är svårigheten att göra en kartläggning som gör det möjligt att dra några slutsatser om nivåerna är rimliga, till vilken kvalitet som föreningarna genomför verksamhet eller hur tillgänglig verksamheten är. Utifrån kommunallagens likställighetsprincip, som innebär att kommunens medlemmar ska behandlas på ett likvärdigt sätt, är det tveksamt om kommunens alla bidrag betalas ut på ett fullt ut likställigt sätt. Det är framförallt otydliga vägar för föreningslivet om vem som kan söka och få bidrag i form av låga arrendekostnader och bidrag för renoveringar från Kommunstyrelsen.

Man kan av utredningarna utläsa att de kontanta bidragen uppgår till 6 mnkr (3,6 till verksamhetsrelaterat och 2,4 för lokalrelaterat). Lokalsubventionerna uppgår till cirka 6,5 mnkr. Nivån på lokalsubventionerna gäller i stort sett bara idrottsföreningarna eftersom subventionen till kulturföreningarna för 2015 inte gick att kartlägga. Försöken att även kartlägga detta indikerar att den subventionen inte varit så omfattande 2015.

Man kan se att det är väldigt olika från verksamhet till verksamhet hur förhållandet ser ut mellan aktivitetsbidraget och vad man behöver betala i lokalkostnader. Vissa föreningar betalar mer i hyra än vad man får i aktivitetsbidrag och andra betalar mindre. Den utredning som gjordes angående införande av nolltaxa visar på några fördelar men också nackdelar i en kommun som vill ha ett effektivt hallutnyttjande. Ett alternativ till nolltaxa kan alltså vara att i vissa fall sänka taxan på vissa objekt.

Den stora andelen bidrag går till idrotten och dess verksamhet. Om en kommun vill att verksamheten ska fortgå som den gör är valet att utöka de bidragen som existerar – det vill säga att öka det verksamhetsrelaterade bidraget i form av deltagare och sammankomster samt att öka lokalsubventionen.

Stockholmsidrottens kartläggning pekar dock på att det råder viss ojämlikhet i verksamheten för pojkar och flickor. Vad som ligger bakom ojämlikheten framgår dock inte.

Idrottsrörelsen står inför en stor förändring där man vill gå från att det ska gå idrotta längre upp i åldrarna och där man inte ska behöva välja en elitkarriär.

Det är 78 föreningar som uppburit bidrag 2015. Av dem var 50 % idrottsföreningar som fick 59 % av de verksamhetsrelaterade bidragen. Av de 78 föreningarna var cirka 14 % kulturföreningar som fick 6,9 % av de verksamhetsrelaterade bidragen.

Vad dessa siffror inte säger är hur många människor som de olika verksamheterna omfattar. Ur ett folkhälsoperspektiv är det viktigt med fysisk aktivitet och det är utan tvivel idrottsföreningarna som tillhandahåller regelbunden verksamhet för flest utövare. Dock är valfriheten en viktig parameter inbyggd i Österåkers kommuns vision och det är därför rimligt att anta att det ska finnas möjligheter för både idrottsutövande och kulturellt uttryck.

Frågan är alltså om man från kommunens sida vill fortsätta att stödja den enskilda föreningens verksamhet att omfatta ”så många som möjligt så ofta som möjligt” eller om man vill utöka bidragsgivningen till att i större utsträckning bidra till aktiviteter med stor valfrihet för individen. Det sistnämnda innebär att i större omfattning än idag stötta verksamheter som inte har en så fixerad struktur. Hembygd-föreningar, till exempel, uppbur idag små verksamhetsrelaterade bidrag. De har dock ofta verksamhet som fyller ett brett spektrum av åldrar och som spänner över allt ifrån kulturella aktiviteter och folkbildning till idrott. Därtill har de ofta utmaningar när det gäller drift och skötsel av sina fastigheter. Föreningar som verkar i isolerade områden av kommunen, till exempel i skärgården, kännetecknas också de av väldigt breda verksamheter. Bygdegårdsföreningar och byalag tillhandahåller lokaler där

kommunala alternativ saknas och fyller en viktig funktion både för föreningslivet men också det oorganiserade kultur- och fritidslivet.

Vilka åtgärder som ska beslutas utifrån de olika undersökningarna och kartläggningarna är i grunden beroende av vad de folkvalda i Österåkers kommun vill åstadkomma.

Finns en samsyn med idrottsrörelsens vision att gå från triangel till rektangel innebär det på sikt att aktivitetsbidraget behöver omvärderas. I dagens system gynnas föreningen ekonomiskt ju flera gånger per vecka någon utövar en enskild idrott. (aktivitetsbidraget ger bidrag per sammankomst och deltagare). Det stimulerar dock inte att föreningar samverkar och att ungdomar kan prova på olika aktiviteter. Men en förändring av det systemet bör ske på lång sikt och tillsammans med föreningslivet. Aktivitetsbidraget, framför allt det statliga, är av föreningarna ett mycket betydande bidrag och kan troligen inte förändras drastiskt då det skulle slå undan benen för många idrottsföreningar.

Möjliga åtgärder

Kultur- och fritidsförvaltningen, som genomfört utredningen, har utifrån slutsatserna sett olika möjliga åtgärder.

Se över balansen mellan hyra och bidrag

I dagsläget föreslår förvaltningen kommunen att inte genomföra nolltaxa till lokaler för barn- och ungdomsverksamhet. Däremot kan det finnas viss anledning att se över bidrag och hyror i förhållande till att det för en del föreningar är ett nollsummespel och att det för en del föreningarna även är en kraftig kostnad.

Gemensam policy/riktlinjer

Gemensam policy/riktlinjer för föreningsbidrag tas fram som fastställs i Kommunfullmäktige då de gäller för alla nämnder och efter eventuella omorganisationer. Respektive nämnd har sedan, utifrån de gemensamt antagna riktlinjer, egna kriterier/riktlinjer utifrån det ansvar som är angivet i reglementen. Detta handlar ytterst om transparens och likställighet mellan föreningar. Det är också viktigt för bedömningen att förvaltningarna har något att hålla sig till. Tydliga riktlinjer gör även att föreningarna vet hur de ska förhålla sig.

Modell för anläggningsbidrag och arrende

Ta fram en modell för anläggningsbidrag och arrende som är förutsägbart och transparent. Undersök möjligheten för anläggningsbidrag för andra föreningar än barn- och ungdomsföreningar, exempelvis kulturföreningar och hembygdsföreningar.

Åtgärder på sikt

Med utgångspunkt från att människors fritidsvanor ständigt utvecklas bör också det stöd som kommunen ger kunna förändras. Det är viktigt att veta åt vilket håll individer vanor förändras. Det går alltså inte genom en rapport eller några kartläggningar anse sig vara färdig med hur bidragen till föreningslivet ska se ut eller hur de ska utvecklas. Att skapa tydliga riktlinjer och rutiner är en nödvändighet för att kunna följa upp bidragsgivningen. För att rusta kommunen för att fatta beslut i framtiden är det framför allt två åtgärder som föreslås:

- Genomföra en komplett fritidsvaneundersökning i Österåkers kommun.
- Se över vilket stöd som kan ges till föreningslivet vid sidan av bidrag och subventioner.
- Via bidragssystemet gynna idrottsrörelsens utveckling i samklang med vision 2025.

Rapport – bidragsöversyn av bidrag i Österåkers kommun
Kultur- och fritidsförvaltningen
2017-05-23
Katti Bauer
Sakkunnig Idrott- och fritid

SKN § 4:6

Dnr SKOL 2016/0031

Redovisning av uppdrag i budget 2016 att utreda möjligheter för "Komtek" eller liknande verksamhet

Skolnämndens beslut

Skolnämnden överlämnar redovisningen av uppdraget till Kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Skolnämnden har på uppdrag av Kommunfullmäktige utrett möjligheten för Komtek eller liknande verksamhet i förskola och skola i syfte att stärka barn och elevers kunskap och intresse för naturvetenskap och teknik. Komtek är en verksamhet som ligger utanför skoltid. Inom Skolnämndens Pedagogcentrum finns resurser för att stödja förskolor och skolor i deras utvecklingsarbete, till exempel inom natur/teknik området.

Beslutsunderlag

Skolförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2016-05-17.

Förslag till beslut

Kenneth Netterström (M) yrkar bifall till Skolförvaltningens beslutsförslag innebärande att Skolnämnden överlämnar redovisningen av uppdraget till Kommunfullmäktige.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Skolnämnden beslutar enligt Kenneth Netterströms (M) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras

- Kommunstyrelsen
- Akten

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Skolförvaltningen

Till Skolnämnden

Datum 2016-05-17

Dnr SKOL15 2016/0031-619 (1)

Redovisning av uppdrag i budget 2016 att utreda möjligheter för "Komtek" eller liknande verksamhet

Sammanfattning

Skolnämnden har på uppdrag av Kommunfullmäktige utrett möjligheten för Komtek eller liknande verksamhet i förskola och skola i syfte att stärka barn och elevers kunskap och intresse för naturvetenskap och teknik. Komtek är en verksamhet som ligger utanför skoltid. Inom Skolnämndens Pedagogcentrum finns resurser för att stödja förskolor och skolor i deras utvecklingsarbete, till exempel inom natur/teknik området.

Beslutsförslag

Skolnämnden beslutar

Skolnämnden överlämnar redovisningen av uppdraget till Kommunfullmäktige.

Bakgrund

Skolnämnden fick i budget 2016 i uppdrag att utreda möjligheter för Komtek eller liknande verksamhet inom förskola och skola för att stärka barn och elevers kunskap och intresse inom naturvetenskap/teknik.

KomTek Sverige (kommunal teknik- och entreprenörsskola) är en ideell förening som startade 2013. Tekniska museet i Stockholm är nationell koordinatör. KomTek är uppbyggd på liknande sätt som den kommunala musikskolan med kurser på fritiden som vanligen riktar sig till barn i ålder 9 – 16 år. Kurserna är avgiftsbelagda. KomTek har också ett uppdrag att delta i skolutveckling t ex genom att erbjuda kurser för lärare.

Kommuner som driver ett KomTek betalar en årlig medlemsavgift till föreningen baserad på verksamhetens budget. Enligt föreningens stadgar ska det a bl a finnas en verksamhetsledare på minst 50 % som även deltar i nationella och regionala nätverk. I stadgarna regleras också handledartäthet vid aktiviteter och utformning av lokalerna.

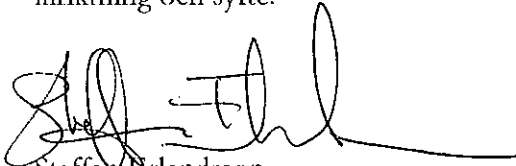
Förvaltningens slutsatser

Förvaltningen bedömer att syftet i uppdraget att stödja barn och elevers intresse för naturvetenskap och teknik, kan uppfyllas inom ramen för pedagogcentrum.

Pedagogcentrum är sedan 2016 en permanent verksamhet med uppdrag att stödja utveckling inom förskola och skola. Pedagogcentrum har till exempel inlett ett samarbete med Hans Persson, välrenommerad författare och föreläsare, för att utveckla program för NO/Teknik som både syftar till att stärka det kollegiala lärandet, kompetensutveckling för personal och riktade insatser till barn och elever. För de yngre åldersgrupperna pågår ett utvecklingsarbete inom metodverkstan, med mer ämnesdidaktiskt material för utforskande inom naturvetenskap och teknik.

Pedagogcentrum har också möjlighet att samverka med Kultur - och fritidsnämnden som har i uppdrag att utveckla stimulerande fritidsaktiviteter för barn och unga, exempelvis aktiviteter som stimulerar intresset för naturvetenskap och teknik.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att det finns både ekonomiska och organisatoriska fördelar med att stärka den utvecklingsverksamhet som redan pågår i Pedagogcentrum, detta kan ske i till exempel form av en "Expo-trailer" framför att starta nya verksamheter med liknande inriktning och syfte.

Staffan Erlandsson
Skoldirektör